

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش و پرورش منطقه ۲ تهران

موسسه فرهنگی آموزشی هدایت میزان

دبیرستان دوره اول

موضوع تحقیق :

مصر باستان

محقق :

محمد عطا شرکایی

استاد راهنما :

جناب آقای حمید ملایی

سال تحصیلی :

۱۴۰۰-۱۴۰۱

به نام خدا

این تحقیق را تقدیم می کنم به مدافعان سلامت که بی منت به ملت ایران خدمت می کنند .

به امید روزی که فصل سرما می رسه و ما به سراغ لباس زمستونی هایمان

می ریم و در جیب یکی از لباس هایمان ماسک پیدا می کنیم و با خودمان

می گیم : خوب شد که اون روزا گذشت ...

امید است که در این تحقیق به برخی از سوالات تان درباره مصر باستان برسید

- ۳ مقدمه
- ۶ مصر کجاست ؟
- ۸ هیروگلیف چیست ؟
- ۱۰ تصور مصریان از دادگاه اموات چه بود ؟
- ۱۲ چرا در گور مردگان چیز های مختلف قرار می دادند ؟
- ۱۳ چگونه مردگان مومیایی می شدند ؟
- ۱۴ فقرا چگونه دفن می شدند ؟

تصور مصریان از پیدایش زمین چه بود؟ ۱۶

صد ها خدایان خیالی ۱۷

چیز های مهم درباره ی اهرام مصر ۱۸

چرا کشاورزان در ساخت اهرام کمک می کردند ؟ ۲۰

خانه های مصری چگونه بودند ؟ ۲۱

چرا شاه را فرعون نامیدند ؟ ۲۲

کلام آخر ۲۳

منابع ۲۴

اهرام جیزه

مصر کجاست ؟

موقعیت جغرافیایی مصر ، به خصوص رود نیل ، بیش از هر عاملی در شکل گیری تمدن مصر موثر بوده است .

شاید جالب باشد که بدانید حدود ۹۶ درصد مصر را بیابان در بر گرفته است .

بنابراین از آنجایی که رود نیل در واقع تنها منبع آب بوده ، زندگی در مصر به آن بستگی داشته است .

در ضمن نیل به معنای رودخانه است .

نیل از دو شاخه ی اصلی تشکیل شده است ؛

نیل آبی که از کوه های کشور اتیوپی سرچشمه می گیرد و

نیل سپید که از آن سوی دریاچه ویکتوریا واقع در کشور آفریقایی رواندا به سوی

کنیا ، سودان و مصر می آید و بالاخره به نیل آبی می پیوندد .

مصر در زبان عربی به معنای شهر است .

مسلمانانی که برای فتح این سرزمین به حرکت درآمدند ،

پس از طی کردن بیابان های وسیع سرانجام به این سرزمین رسیدند و با دیدن
شهری از دور با خوشحالی فریاد زدند :

مصر مصر !

نام مصر پس از رایج شدن بین مردم روی این سرزمین ماندگار شد

در زبان لاتین به این سرزمین اجیپت^۱ می گویند که به معنای خاک سیاه است .

در نهایت مصر باستان به تمدنی در شمال شرقی آفریقا در دره ی رود نیل گفته می

شود که از دوره ی زمانی حدود ۵۰۰۰ سال پیش تا زمان تسخیر مصر بدست

اسکندر مقدونی وجود داشته است .

^۱ Egypt

هیروگلیف چیست ؟

مصری ها یکی از بزرگ ترین امور تاریخ علوم عقلانی را به ثمر رسانده بودند ؛ آنها خط هیروگلیف را اختراع کردند .

نمونه ای از خط هیروگلیف

فکر حفظ کردن و ثبت رویداد ها و اسامی به صورت مکتوب از سرزمین همسایه ، بین النهرین به آنها رسید ، اما مصری ها خط هجاییِ اهالی بین النهرین را نپذیرفتند ؛ بلکه نشانه های نوشتاری خاصی برای خود ابداع کردند .
علامت های هیروگلیف ، خطی تصویری می سازند .

خط هیروگلیف فقط روی آثار سنگی به کار می رفت و باید نشانه های آن را روی سنگ حک می کردند . بعد ها مصریان خط کاهنی را اختراع کردند که با آن می

توانستند مطالب خود را روی پاپیروس بنویسند .

این خطی نوشتاری بود که در واقع نشانه های تصویری نداشت و به همین دلیل به سرعت گسترش یافت.

برای نوشتن این خط از قلم نی ، طومارهای پاپیروس و همین طور از جوهر سرخ استفاده می شد که کاتبان خود آن را می ساختند .

اختراع خط پیامد بزرگی نیز داشت :

پیش از این اختراع ستاره شناسان مصری متوجه شده بودند که طغیان نیل همیشه در روز معینی از سال آغاز می شود که ستاره شعرای یمانی را برای نخستین بار در آن سال می بینند . آنها روز میان یک طغیان تا طغیان بعدی را می شمردند و معین می کردند که هر سال تقریباً از ۳۶۵ روز تشکیل می شود .

حال آنها می توانستند رویداد های مهم سال و زمان وقوع آن ها را مکتوب برای

آیندگان ثبت کنند و به این ترتیب تقویم اختراع شد .

تصور مصریان از دادگاه اموات چه بود ؟

به باور مصریان خدای مردگان آنوبیس ، پس از مرگ ، مرده را به تالاری هدایت می

کند که در آنجا ابتدا باید به خدایان مصری درود بفرستند و سپس مرده باید به بی

گناه بودن اش در زمین شهادت بدهد و آن را اثبات کند .

بعد از این بازپرسی توسط خدای مردگان ، آنوبیس قلب مرده را درون یک کفه از

ترازو قرار می دهد و در کفه دیگرش تندیس کوچکی از ماعت ، ایزد حقیقت و عدالت

قرار می دهد . اگر کفه های ترازو در حالت تعادل باقی بماند و ترازو نلرزد ،

آن فرد در امتحان پذیرفته می شود و اجازه دارد که به قلمرو مردگان که افراد بیگناه

در آنجا هستند بروند .

بر عکس اگر ترازو به سوی کفه بدی های آن فرد سنگینی کند ، شخصی با صورت

کروکودیل وی را تکه تکه می کند و او را می بلعد .

مصریان باور داشتند که سه وسیله می تواند کمکی برای مرده در دادگاه اموات

باشد که شامل کتاب اموات ، سوسک قلب و تعدادی اوشابتی است .

کتاب اموات شامل تعداد زیادی متون خوش ترکیب است که به فرد در دادگاه کمک

می کند و باعث اثر بخشی به حرفاش می شود .

سوسک قلب نیز می تواند به جای قلب مرده روی کفه ترازو قرار بگیرد .

مصریان به این باور بودند که سوسک قلب دارای فهرستی از همه اعمال نیک

فرد است و همچنان می تواند تمام گناهان را نقض کند .

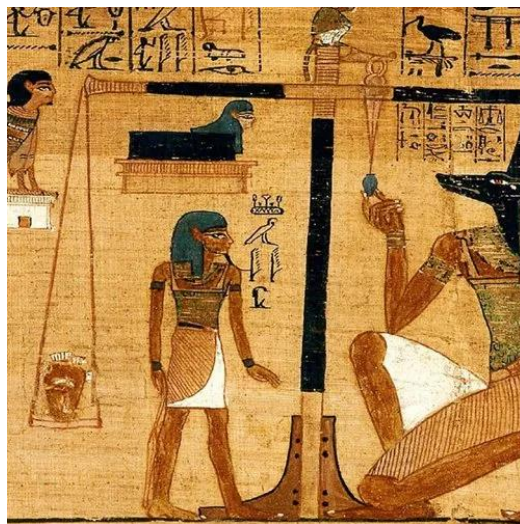
مصریان باور دارند که مرده ای که این سوسک را به همراه داشته باشد کاملاً

در امان خواهد بود در ضمن سوسک سرکین غلتان در مصر باستان مقدس بوده

است . و در آخر اوشابتی مجسمه ای چوبی یا سنگی است که در زندگی بعد از

قبولی دادگاه کمک رسان مصریان است .

در آخر فقط می توانم بگویم که مصریان باستان بسیار خرافاتی بودند .

داد گاه اموات

چرا در گور مردگان چیز های مختلف قرار می دادن؟

خاکسپاری شاهان ، انسان ها و جانوران نقش بزرگی در مذهب مصر داشت

زیرا مرگ برای مصریان به معنی پایان زندگی نبود بلکه به مفهوم گذرگاهی

به حیاتی دیگر بود . مصریان باور داشتند برای این که مرده در دنیا بعد راحت باشد

باید همه وسایل مورد نیاز او را از جمله غذا ، وسایل زندگی و وسایل بازی و ...

را همراه جسد درون قبر بگذارند .

البته هرکس اجازه نداشت به قلمرو مردگان ورود کند .

مصریان به این باور بودند که بعد از خاکسپاری متوفی باید در دادگاه مردگان

درمورد زندگی زمینی خودش توضیح و پاسخ بدهد .

کسی که در آن محاکمه مردود بشود برای همیشه از بین می رود و این به معنی

مرگ جاودانگی است .

دادگاه مردگان در " تالار حقیقت " برگزار می شود .

اوزیریس ، داور اعظم این دادگاه است و مرده را به شدت مورد بازجویی قرار می دهد

. تحت ، کاتب دادگاه است و آنوبیس ترازوی داوری را اداره می کند .

چگونه مردگان مومیایی می شدند ؟

ابتدا همه بافت های نرم را از داخل جسد بیرون می آوردند سپس جسد را تا ۵۰ روز درون پشته ای از جوش شیرین قرار می دادند زیرا این ماده همه رطوبت جسد را جذب می کند و بیرون می کشد .

بعد از این مرحله، جسد با پارچه های کتانی که گاهی مقدار آن به ۱۰۰ متر می رسید نوار پیچی می شد . سپس برای آنکه هوا به این پوشش کتانی نفوذ نکند ، آن را به مایع چسبناک و صمغ مانندی آغشته می کردند .

در ازای اجرت بیشتر ، مرده را با یک لایه اضافی از پارچه کتان پهن می پوشاندند که آغشته به روغن معطر و خوشایند بود .

کشف بیش از بیست تابوت مومیایی دست نخورده در مصر

فقرا چگونه دفن می شدند؟

مومیایی کردن مردگان فقرا بسیار ارزان تر بود .

جسد آنها را بدن خارج کردن امعاء و احشای داخلی ، درون جوش شیرین خشک قرار

می دادند . سپس جسد را در کتان زبر و خشن می پیچیدند و آن را در مقبره ای جمعی

دفن می کردند . اگر خویشاوندان متوفی از عهده هزینه این نوع مقبره نیز بر نمی

آمدند ، جسد را به سادگی در شن های بیابان دفن می کردند .

مومیایی در بیابان

تصور مصریان از پیدایش زمین چه بود؟

در ابتدا به باور مصریان زمین تماماً دریایی عظیم بود .

بعد ها بعد از تلاطم آب های بیکران ، زمین پدیدار شد . یک تپه ای هم به وجود آمد که آن چهار فرزند داشت :

شو به معنی هوا ، تفنوت به معنی آب ، گب به معنی خاک و نوت به معنی آسمان .

فرزندان گب و نوت نیز اوزیریس به معنی زنگی گیاهان ، ایزیس به معنی زمین

حاصلخیز ، ست به معنی خشکسالی و نفتیس به معنی بیابان بودند .

بعد ها که انسان پدید آمدند این خدایان خود را نامرئی کردند .

در جامعه مصر سه طبقه اجتماعی وجود داشت :

۱. خدایان
۲. شاهان
۳. انسان ها

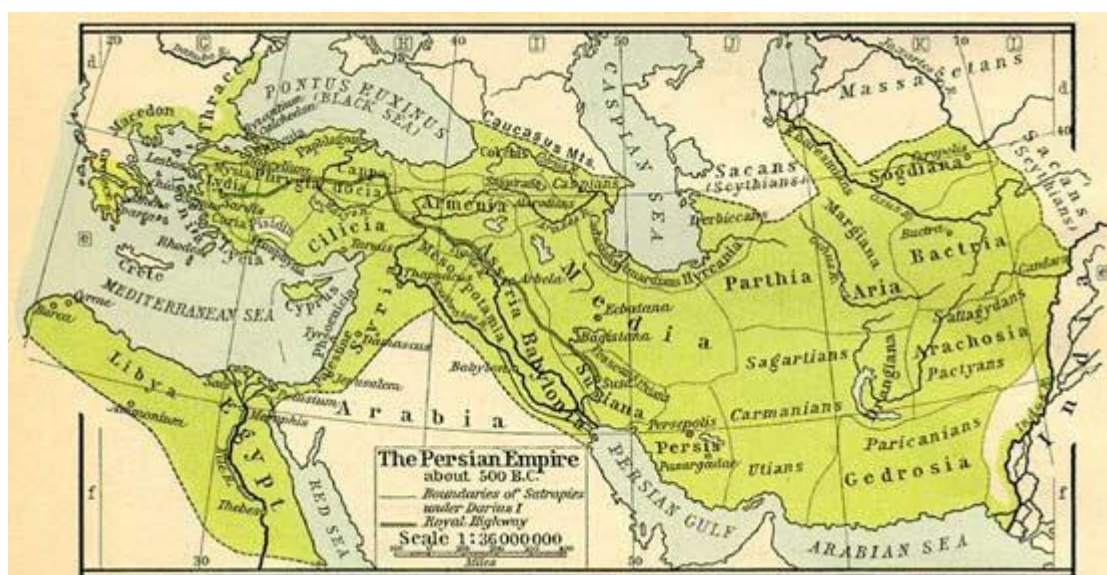
این طبقه بندی به شدت رعایت می شد اگر چه تصور کردن خدایان و شاهان

با یکدیگر مجاز بود اما کسی حق نداشت خدایان و انسان ها را با یکدیگر به

تصویر بکشد . در واقع شاهان واسطه میان خدایان و انسان ها بودند .

در نتیجه مصریان اعتقادی به بیگ بنگ و این حرفا نداشتند البته آن زمان

همه در خرافات بودند .

نقشه قلمرو های عظیم در زمان مصر باستان

صد ها خدایان خیالی

سوبک : خدای کله تمساحی که کنترل منابع آبی را در اختیار دارد .

توت : خدای کله لک لکی که گویش و نگارش را اختراع کرده .

ست : خدای بیابان و توفان ها ، او دشمن اوزیریس است .

هوروس : خدای کله شاهینی که پشتیبان فرعون است .

رع : خدای خورشید ، بعضی ها معتقدند که او انسان را آفرید .

سِخْمَت : خدای جنگ که شبیه شیر است .

آنوبیس : خدای مردگان که شبیه شغال است و به فرایند مومیایی کردن کمک میکند .

اوزیریس : خدای مرگ و تولد ، مصریان باور داشتند که او به انسان ها زراعت را

آموخت .

این تنها اندکی از دریای خدایان خیالی مصر باستان است .

چیزهای مهم درباره ی اهرام مصر

اهرام ثلاثه

۱. هرم را به عنوان یک مقبره سنگی عظیم برای فرعون^۲ بنا می کردند .
۲. اهرام را با بلوک های سنگی غول پیکر بنا می کردند ، اما هیچ کس درست نمی داند وقتی مصریان هنوز روش حمل و نقل چرخدار نداشتند چطور این کار را انجام می دادند ؟
۳. دهلیز دفن در مرکز هرم پر از ثروت های هنگفتی بود که فرعون باید در زندگی پس از مرگ از آن بهره مند می شد .

^۲ پادشاه مصری

۴. این ثروت ها مدام سارقان را وسوسه می کردند . سازندگان اهرام هم سعی

داشتند با ساخت در ها ، پلکان و دالان های کاذب آن ها را فریب بدهند .

۵. اهرام را نزدیک نیل ساخته اند ، چون بعضی از سنگ های عظیم آن ها را باید

با کشتی به آنجا حمل می کردند .

۶. قاعده ی هرم بزرگ خئوپس برابر با مساحت هفت یا هشت زمین فوتبال است .

هرم بزرگ خئوپس

۷. دهلیز دفن هرم بزرگ به اندازه یک آپارتمان کوچک امروزی است .^۳

۸. هرم بزرگ از حدود ۲/۳۰۰/۰۰۰ بلوک سنگی ساخته شده است .

۹. هرم پلکانی " سقره " در جنوب قاهره امروزی نخستین بنای سنگی عظیم دنیا است .

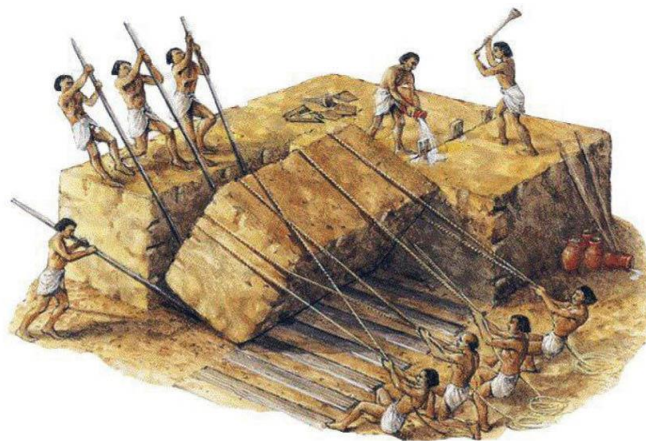
۱۰. در کشور مصر حدود ۹۰ هرم وجود دارد .

^۳ (۱۰ متر x ۵ متر x ۶ متر ارتفاع)

چرا کشاورزان در ساخت اهرام کمک می کردند ؟

هنگام طغیان نیل ، کشاورزان اغلب در ساخت یکی از اهرام یا مقبره ها شرکت می کردند . هم برای دریافت مزد و هم برای اینکه آنها معتقد بودند با همکاری در احداث چنین بناهایی می توانند سهم کوچکی در جاودانگی فرعون زمان خویش داشته باشند .

در آن زمان ، علاوه بر غله ، کاشت گیاه کتان نیز رواج داشت . لباس های عادی و همین طور لباس های مخصوص جشن ها را از رشته های کتان تهیه می کردند . بافندگان با الیاف کتان ، پارچه هایی لطیف و ابریشم مانند می بافتند . از کتان پارچه هایی نیز تهیه می شد که مردگان را با آنها مومیایی می کردند .

ساخت اهرام با کمک کشاورزان

خانه های مصری چگونه بودند ؟

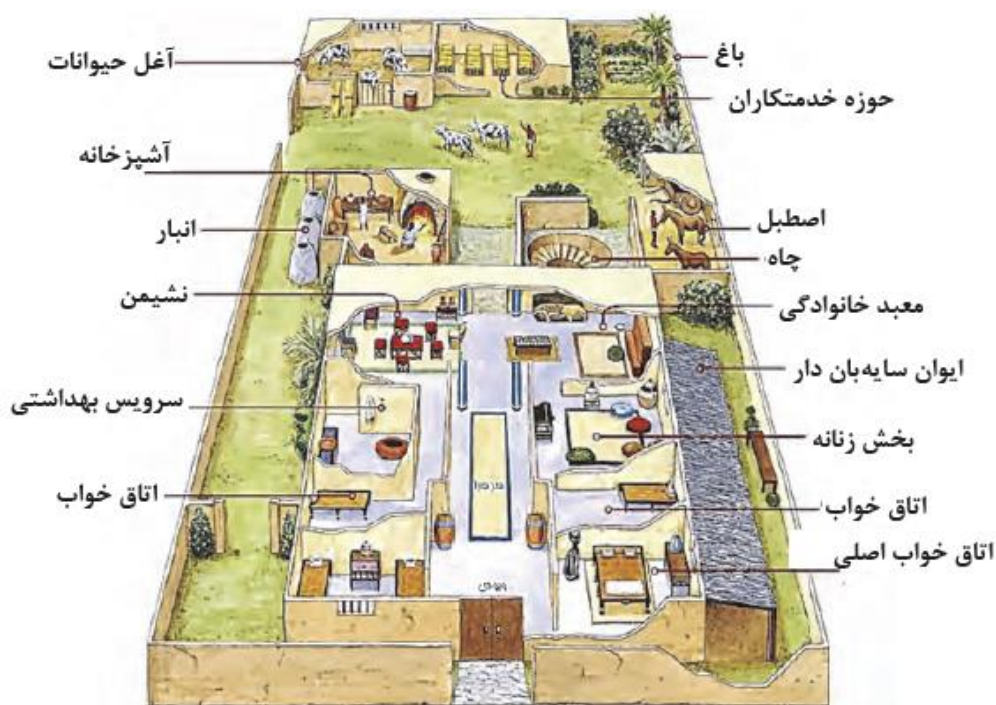
بر خلاف معابد و اهرام ، خانه های مصری را نه از سنگ ، بلکه از خشت خام

می ساختند . به همین دلیل تعداد کمی از آنها باقی مانده .

خانه ثروتمندان بسیار بزرگ و راحت بود . پشت این خانه ها ، باغی با درختان

نخل و پیچک ها و گیاهانی رونده وجود داشت ، که از داربست های بلند بالا می رفت.

حوض بزرگی نیز در خانه وجود داشت که درون آن نیلوفرهای آبی دیده می شد .

عناوین فضاهای مختلف خانه بزرگ و اشرافی مصری

چرا شاه را فرعون نامیدند؟

به احترام شاه و رب ساکن در وجودش ، برای مصریان به شدت ممنوع بود که او را به نام صدا بزنند . به همین دلیل ، رسم بر این بود که از شاه نه به نام شخصی خودش بلکه به نام کاخش فرعون^۴ یاد کنند ، همان طور که امروزه ما نیز گاهی از کاخ سفید یاد می کنیم ، اما منظورمان رئیس جمهور آمریکا است .

تندیس فرعون

بازسازی چهره فرعون از روی مومیایی

^۴ در زبان مصری به معنی "سرای بزرگ" است

کلام آخر

در این تحقیق تنها شما بخشی از دریای رموز مصر باستان را مطالعه کردید
هر انسانی در دنیای امروزی وقتی به تاریخ پر رمز و راز مصر باستان می اندیشد
متوجه می شود که انسان ها کار هایی کردند و چیز هایی ساختند در تاریخ که فرا تر
از دسترسی انسان بوده ؛ انسان یعنی همین ، یعنی ما وقتی می خواهیم کاری را در
تاریخ ثبت کنیم که هزاران سال به یادگار بماند ، می کنیم .
پس بیایید کوشا باشیم و کاری بکنیم که یادمان در تاریخ بماند ...

منابع

_ تمدن مصر باستان نوشته هانس رایشهارت

انتشارات : کتابهای بنفشه مترجم : فرزانه کریمی

_ تاریخ ترسناک جلد ۱۳ نوشته تری دیری و پیتر هیل وایت

انتشارات : افق مترجم : پیمان اسماعیلیان

_ بنا های تاریخی جلد ۱ نوشته دیوید مکاولی

انتشارات : کانون فروش و فکری کودکان و نوجوانان مترجم : جهان پاکزاد

_ کتاب مصر باستان نوشته برندا اسمیت

انتشارات : ققنوس مترجم : یاسائی

_ کتاب اهرام مصر نوشته مک نیس

انتشارات : ماهی مترجم : رشاد مردوخی